

Forfatter: Hjortø, Knud

Titel: Udrag fra To verdener (Danske Klassikere)

Citation: Hjortø, Knud: "To verdener", i Hjortø, Knud: *To verdener*, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2008, s. 162. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hjort_18-shoot-idm140047356893232/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: To verdener

for; (...) for sådan et lille barn er frygtelig fordringsfuldt, længe inden det blir født, og det må ikke nægtes noget. (s. 130)

Helga, der føler sig halv som både menneske og kunstner, rejser kort efter for dog at blive hel på ét af områderne, kunstens.

Helga og Grandlev

Grandlev, som dreng den dygtige elev i skolen, har før mødet med Helga selvbevidst og ensidigt dyrket rationaliteten, lovene, vidensindsamlingen. Hans sprogstudier har koncentreret sig om sprogets regler, han har studeret kunst, ikke i hunger efter æstetisk oplevelse eller eksistentiel erkendelse, men alene fordi han har villet vide besked med al menneskelig kunnen – kunsthistorien er for ham blot et pensum. Over for en videnskabelig karriere, som på grund af nepotisme er blevet bremset, har han i hovmod resigneret, hvad der har sat ham menneskeligt i stå. »Hans sind kølnedes til filosofiens temperatur, der ligger nogle grader under det handlende menneskes» (s. 61).

Den obsternasige skolepige Helga rammer noget i ham: »Hele hendes sjæl lå i øjnene, det var, som om de (...) ikke stod i synets tjeneste, men blot tjente til at udslynge livskraft med» (s. 18). Han betragter hende som ukultiveret og barbar, men trods sine forbehold må han beundre hendes »sikre og sunde ligevægt» (s. 32). Senere, i en afgørende kærlighedscene, dæmpet, men lysende og sansemættet, overgiver han sig, omend modstræbende, til hendes rige natur og befries forbigående af den; hendes livsintensitet smitter ham. Grandlev, lovenes elsker, erfarer nu, at kærligheden er lovløs, det ændrer hans syn på meget, for eksempel på hans opfattelse af sprogets udvikling, som han indser ikke blot er behersket af love, men nok så meget af »fantasi og stemning» (s. 101). Og han erfarer, at begavelse kan være andet end evnen til at forstå.

Men samlivet med Helga bliver, som venteligt, også opslidende og fører ikke til nogen gensidig åndelig befrugtning; derimod begrænser de to stærke individualiteter mod deres vilje hinanden i deres behov for at sætte sig igennem. Forstandsmennesket Grandlev har ment, at det fuldkomne kærlighedsforhold må bero på